

JAARVERSLAG 2010

**Stichting Computer Erfgoed Nederland
p/a Technische Universiteit Delft
TU Library Delft
Prometheusplein 1
Postbus 5
2628 ZC/2600 AA Delft**

INLEIDING

Het jaar 2010 is het jaar waarin het Stappenplan 2005-2010 werd voltooid. Met voldoening stelt het bestuur vast dat alle doelen die werden gesteld zijn gehaald. Tegelijkertijd realiseert het bestuur zich dat dit succes een extra uitdaging inhoudt om voort te gaan met de zorg voor het erfgoed en de geschiedenis van de ICT in Nederland.

Gedurende het verslagjaar is gezocht naar een plek waar de structurele werkzaamheden van SCEN zouden kunnen worden ondergebracht. Dat geldt met name het Nationaal Register Historische Computers (NRHC) en de daarbij behorende werkzaamheden. Een nieuw initiatief, om SCEN als geheel om te vormen tot een Erfgoedgemeenschap, is enthousiast ontvangen en zal verder worden onderzocht.

De excursie naar Engeland die SCEN organiseerde, vond plaats in maart en was succesvol. De bezoeken aan het (depot van het) Science Museum in Londen en aan het National Museum of Computing op Bletchley Park in Milton Keynes leverden in veel opzichten inspiratie op. De reizende expositie 'BliiepBliiep!' was op verschillende locaties in het land te zien en kreeg positieve recensies.

Doelstelling SCEN

Het doel van SCEN is het ontwikkelen *en implementeren* van een verzamelbeleid voor erfgoed uit het recente verleden (jong erfgoed), meer in het bijzonder op het gebied van de geschiedenis van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in Nederland, ter ondersteuning van alle collecties op dat terrein in Nederland, evenals het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Een tweede doelstelling om dit te bereiken is het verwerven van middelen bij bedrijven, fondsen en organisaties.

ACTIVITEITEN IN 2010

Bijeenkomsten Platform SCEN

Voorjaarsbijeenkomst Platform

De voorjaarsbijeenkomst van het Platform van SCEN kwam te vervallen omdat de excursie naar Engeland hiervoor in de plaats kwam. Het verslag van deze reis volgt hieronder.

Excursie Stichting Computererfgoed Nederland (SCEN)

11 en 12 maart 2010

Historische computers: wat kun je ermee? Op ontdekkingstocht in Engeland

Op uitnodiging van dr Doron Swade, spreker tijdens het congres 'Nu voor later!' dat SCEN in 2009 in Amsterdam bij de Reinwardt Academie organiseerde, kreeg het Platform van SCEN de gelegenheid bezoeken te brengen aan het Science Museum in Londen en het National Museum of Computing in Milton Keynes. De 25 deelnemers waren afkomstig uit de verschillende categorieën collectiehouders en collectiebeheerders. Daarnaast waren er mensen die wetenschappelijk onderzoek doen naar de computerhistorie in Nederland. Persoonlijke vermelding verdient professor Willem van der Poel, emeritus hoogleraar informatica aan de TU Delft en computerpionier in Nederland. Een van de redenen om deze excursie te organiseren was de onderlinge band tussen mensen die op het terrein van de historische computers actief zijn te versterken.

Centraal stonden de verschillende methoden om computererfgoed te bewaren. Doron Swade is de deskundige bij uitstek op dit terrein. In zijn tijd als *senior curator of computing and IT* bij het Science Museum in Londen, zorgde hij er voor dat voor de eerste maal een werkende Difference Engine No. 2, uitgedacht door Charles Babbage in het midden van de 19^e eeuw, werd gebouwd.

Het programma begon met een bezoek aan het 'Small Objects Depot', gevestigd in het voormalige hoofdkantoor van Londen. Curator Tilly Blythe leidde het gezelschap rond. De meeste computers, vooral van Britse makelij, bleken goede bekenden. Tot voor kort verrichtten vrijwilligers ter plekke restauratiewerkzaamheden. Als gevolg van de toegenomen regelgeving, was dit voorlopig niet meer toegestaan.

De presentatie in het Science Museum is klassiek museaal. De Difference Engine No. 2, die trouwens op zaal is gebouwd, is echter, net als de Ferranti Pegasus (1956) werkend te tonen. Het gezelschap kreeg een demonstratie van de Difference Engine No. 2, waarbij duidelijk werd hoe wezenlijk belangrijk het is dergelijke machines 'aan het werk' te zien!

De volgende dag bezocht het gezelschap het National Museum of Computing, dat is gelegen op historische grond in Bletchley Park in Milton Keynes. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden hier Duitse codeberichten ontcijferd met behulp van de eerste computers!

In een van de oorspronkelijke, vervallen gebouwen is het National Museum of Computing gevestigd. Dit is een initiatief van particuliere verzamelaars die als hoogste doel het weer werkend maken van oude computers hebben. Tijdens de restauratie heeft de bezoeker alle gelegenheid mee te kijken in deze 'bijkorf' van werkplaatsen waar bevlogen 'computerhanden' sleutelen aan hun eigen favoriete computer. Vermeldenswaard zijn de demonstraties die Tony Sale en John Harper gaven van respectievelijk de herbouwde Colossus en de 'Bombe' van Alan Turing. Beide machines zijn ontwikkeld tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ondertussen werkt men gezamenlijk aan een publiekstentoonstelling over de historische ontwikkeling van de computer. Interactiviteit, vooral als het gaat om het spelen van computergames, neemt een belangrijke plaats in.

Net als in Nederland is er een verschil in cultuur tussen de individuele verzamelaars van historische computers en degenen die binnen de museale wereld met deze materie bezig zijn. Duidelijk werd wel dat er sprake is van toenadering en samenwerking. Dit is onder meer het gevolg van samenwerking binnen de Computer Conservation Society (CCS). Deze stimuleert de onderlinge contacten tussen degenen die op historisch terrein actief zijn en verbindt de historische tak met de Britse computerindustrie. Illustratief was de aanwezigheid namens de CCS van David Hartley. De CCS helpt bij het vinden van financiering voor historische projecten en versterkt de onderlinge contacten zodat het draagvlak wordt versterkt. Dit laatste is een goed voorbeeld van de inspiratie die de deelnemers aan de excursie opdeden tijdens deze korte reis naar Engeland.¹

1 Bovenstaande is verkorte weergave van het verslag van Loes A. Peeperkorn-van Donselaar, mei 2010. Zie: http://www.computer-erfgoed.nl/nieuws_meer_verslag_excursie.htm.

Dit verslag van Loes Peeperkorn verscheen onder de titel 'As others see us' ook in het Engelse (digi) tijdschrift 'Computer Resurrection' van de 'Computer Conservation Society'. Issue 53, winter 2010/2011: <http://www.cs.man.ac.uk/CCS/res/res53.htm#f>.

Zoals alle activiteiten van SCEN had ook de excursie naar Londen onder meer tot doel, de onderlinge band te versterken.
(Foto's: Han Heijmans, Gerard Alberts en Max Popma)

Onder de excursiegangers ook professor Willem van der Poel, emeritus hoogleraar informatica aan de TU Delft en computerpionier in Nederland. Hier Van der Poel in gesprek met Wendy Jansen, maker van de tentoonstelling BlijfBlijf over computers en geluid.

Het gezelschap bezoekt in Londen het Science Museum, aar de Difference Engine No. 2 van Charles Babbage staat, één van de voorlopers van de huidige computer. wordt gezien. Hoewel? Het is Babbage zelf nooit gelukt de machine daadwerkelijk te bouwen.

Hoogleraar computergeschiedenis Doron Swade was de man die het uiteindelijk wel lukt deze machine te bouwen. Hij was ook degene die het SCEN-platform uitnodigde deze voorloper van de computer in het Sciencemuseum te komen bekijken.

Giel de Zeeuw van de Stichting Computer Museum: in trance voor zoveel historisch vernuft.

In het voormalige hoofdkantoor van Londen heeft het Sciencemuseum tegenwoordig z'n 'Small Objects Depot' gevestigd.

Curator Tilly Blyth ontving voor haar interessante rondleiding door het Small Objects Depot een primeur van SCEN: de eerste eetbare computer.

Het volgende reisdoel was Bletchley Park, waar de Britse computerhistorie zijn wortels heeft. Hier werden in de Tweede Wereldoorlog met behulp van de eerste "computers" Duitse berichten ontcijferd, die door de beroemde Enigma werden versleuteld.

Daarvoor werd toen onder meer de Colossus ontwikkeld. Deze uiterst geheime machine werd direct na de oorlog vernietigd, maar de laatste jaren weer opnieuw gebouwd. Tony Sale stond aan de wieg van de herbouw van de Colossus.

Alan Turing was de geestelijke vader van een andere belangrijke "computer" uit deze tijd, 'The Bombe', eveneens ontwikkeld voor het decoderen van de Duitse berichten.

De Duitse codeermachine Enigma, bron van alle activiteiten op Bletchley Park.

Bijna zeventig jaar na de Colossus: computer in je achterzak.

Najaarsbijeenkomst Platform

Op 28 oktober vond de najaarsbijeenkomst plaats in museum het Scription in Tilburg. Achteraf beschouwd was dit een gedenkwaardige locatie, omdat het museum inmiddels is opgeheven.

Uit het traditionele 'rondje langs de velden' kwam naar voren dat de collectie van de Stichting Computermuseum, onder gebracht bij het Bonami -Spelcomputermuseum in Epe, opnieuw is verhuisd. De locatie is voor langere tijd beschikbaar en men is enthousiast over de ontwikkelingen.

Tijdens de bijeenkomst is vervolgens van gedachten gewisseld over de stand van zaken met betrekking tot het Nationaal Register Historische Computers (NRHC) en over de toekomstige aanpak van het ICT erfgoed en de geschiedenis daarvan, op nationaal niveau. Max Popma vroeg aandacht voor dit onderwerp. Nu de fase van de 'pionierscomputers' vrijwel is afgesloten, zijn de Personal Computers (PC's) aan de beurt. Dit is een nieuw hoofdstuk in de ontwikkeling van de ICT in ons land en een goede gelegenheid om zaken anders aan te pakken. De cultuurhistorische waarde van de PC zal op een passende manier moeten worden vastgesteld. Het plan om SCEN om te vormen tot een Erfgoedgemeenschap werd toegelicht. De reacties waren positief. Een en ander bevond zich op dat moment nog in een prille fase. In 2011 worden de plannen verder uitgewerkt.

Felix Tan (student publieksgeschiedenis Universiteit van Amsterdam) deed verslag van zijn praktijkperiode bij SCEN met als onderwerp 'Computers als ondergewaardeerd Nederlands erfgoed', waarvoor hij een aantal collectioneurs op dit terrein interviewde.

Frank Veraart (TU Eindhoven) gaf vervolgens een presentatie van de opkomst van de PC in Nederland. Aangezien hij op dit onderwerp, de domesticatie van de PC in ons land, is gepromoveerd, kon hij de aanwezigen een prachtig overzicht laten zien van die ontwikkeling.

De aanwezigen kregen tot besluit gelegenheid om nader kennis te maken met de vaste expositie van het Scription.

Al met al een inspirerende middag voor alle aanwezigen.

Stappenplan 2005-2010, voortgang projecten

De gestelde doelen in het Stappenplan 2005-2010 zijn allen gehaald. Een deel van de werkzaamheden, zoals het vullen en in stand houden van het NRHC heeft een structureel karakter. Daarvoor zocht het bestuur, in samenwerking met Cultuurwerk, naar een lange termijnoplossing.

SCEN als organisatie is niet geëquipeerd om op lange termijn de zorg voor en de uitbreiding van het NRHC te garanderen. Dat betekent dat het risico bestaat dat het register op den duur zal verdwijnen. Alle inspanningen zijn dan voor niets geweest. Juist gezien belang en nut van het register wil het bestuur zich inspannen om een structurele oplossing te vinden.

Instellingen en organisaties zijn gevraagd om medewerking bij het vinden van een structurele oplossing voor dit nieuwe erfgoed. Het gaat om het voortzetten en verder uitbouwen van een onderdeel van het nieuwe historische erfgoed. ICT vormt daar onderdeel van.

Doel van SCEN was en is om het ICT erfgoed op nationaal niveau inzichtelijk te maken voor een breed publiek. Het ging daarbij in de eerste plaats om die objecten die representatief zijn voor de ontwikkeling van de ICT in Nederland.

Voordelen van het systeem dat SCEN ontwikkelde, zijn de eenvoudige zoekmethode én de mogelijkheden voor verzamelaars (professioneel, amateur – individueel dan wel in groepsverband) om te voorkomen dat van bepaalde objecten vele dubbele exemplaren worden bewaard. Uitwisseling van objecten leidt daarnaast ook tot meer evenwichtig samengestelde collecties, meer efficiency en kostenbesparing.

Het bestuur van SCEN is er van overtuigd dat de methode die in de afgelopen jaren is ontwikkeld, zeer goed toepasbaar is voor nieuw erfgoed in het algemeen.

Een van de mogelijkheden voor het formuleren van beleid voor de toekomst, was het opstellen van een visiedocument dat te zijner tijd een plaats moet krijgen in het Cultuurplan 2013-2017 van het ministerie van OC&W. Daarin zou de behandeling van het nieuwe erfgoed in Nederland in brede zin een impuls moeten krijgen. SCEN zou hier een bijrol spelen vanuit de invalshoek dat ICT geschiedenis een onderdeel is van nieuw erfgoed in het algemeen.

Erfgoed Nederland kondigde aan een Expertmeeting over dit onderwerp te willen organiseren om het draagvlak voor het Visiedocument te versterken.

Aan het einde van het verslagjaar was dit proces nog niet afgerond.

Organisaties en instellingen waarmee, met het oog op toekomstig beleid, oriënterende gesprekken plaatsvonden zijn de Stichting Erfgoed Nederland, het Instituut Collectie Nederland (nu onderdeel van RCE) en Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Ook met het ministerie van OC&W en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) is hierover van gedachten gewisseld. In het NEMO te Amsterdam is een bijeenkomst bijgewoond waar gezocht werd naar afstemming van het verzamelbeleid van technische collecties in Nederland.

Hieronder een overzicht van de stand van zaken van de lopende projecten uit het Stappenplan 2005-2010.

Project IIB implementatie nationaal verzamelbeleid

Dit deelproject werd in het verslagjaar afgerond. In april bood de beoordelingscommissie, in samenwerking met Cultuurwerk, het eindverslag aan van de werkzaamheden, die hebben geleid tot de ontwikkeling van het Nationaal Register Historische Computers. Dit register is ook online beschikbaar.

In de nu afgesloten eerste fase van het register heeft de nadruk gelegen op de periode van 1948 tot 1978, het tijdperk van pionier-computer, het mainframe en de minicomputer. Het bestuur heeft het rapport met waardering ontvangen.

De aangekondigde activiteiten voor de volgende fase, de ontwikkeling en domesticatie van de pc, is aangehouden. Redenen zijn het aflopen van het Stappenplan 2005-2010 en de wens om tot een andere benadering te komen van dit erfgoed. Doel is om nog meer draagkracht en betrokkenheid binnen en buiten het terrein van de (geschiedenis van de) ICT te genereren. Daarom is besloten eerst daarvoor passende oplossingen te vinden.

De beoordelingscommissie bestaat uit de volgende personen:

- Annemarie Vels Heijn, voormalig directeur Nederlandse Museumvereniging, voorzitter;
- Arjen Kok, Instituut Collectie Nederland (ICN), lid; gespecialiseerd in collectiewaardering;
- Willem Melching, Universiteit van Amsterdam (UvA), lid; gespecialiseerd in algemene geschiedenis;
- Willem van der Poel, pionier ICT in Nederland; lid; computerbouw, technisch wetenschappelijk rekenen en administratieve gegevensverwerking;

- Gerard Alberts, wetenschapshistoricus; lid; computerbouw, technisch wetenschappelijk rekenen en administratieve gegevensverwerking;
- Max Popma, Cultuurwerk, projectleider Nationaal Register Historische Computers en contactpersoon beoordelingscommissie.

De uitvoering van het project, inclusief verslaglegging, werd verzorgd door Cultuurwerk.

Project IIB Reizende expositie 2008-2010 'BliëpBliëp!'

De belangstelling voor de expositie was goed en de reacties waren enthousiast. De kwaliteit van het geheel, zowel materieel als virtueel was goed. Er waren weinig storingen. BENT Projecten uit Amsterdam (Wendy Jansen) begeleidde dit onderdeel van het project.

Doelgroepen waren jongeren tussen 10-12 jaar en volwassenen. Voor de eerste groep diende de expositie als een ontdekking dat ICT een tamelijk recente ontwikkeling is. Voor de tweede groep ging het om een 'Aha-Erlebnis'. De geluiden en spellen uit de vroegste tijd van de spelcomputers dateren uit de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw. Belangrijk aspect van de expositie was dat men hier zelf actief kon spelen.

Medio 2011 is dit project voltooid. Het leverde een bijdrage aan de bekendheid van het ICT-erfgoed als onderdeel van onze materiële erfenis uit de tweede helft van de 20ste eeuw. Het bestuur van SCEN is ervan overtuigd dat dit, naarmate de tijd verstrijkt, een steeds belangrijker plaats in de geschiedenis zal krijgen.

Expositie 'BliëpBliëp!' op reis door Nederland

In 2009 stond BliëpBliëp! Bij NEMO, Amsterdam van 12 februari tot 22 maart, bij het Belasting en Douanemuseum in Rotterdam van 4 april tot 27 september 2009, en bij het eXplorion in Heerlen van 3 oktober 2009 tot 31 januari 2010.

Na zijn reis naar Heerlen verbleef de expositie dit jaar nog in het Techniek Ontmoetings Punt (TOP) te Delft van 7 februari tot 2 mei en in het Twents Techniekmuseum HEIM van 8 mei tot 22 augustus. Vanwege interne organisatiebeslissingen ging de expositie voor de rest van het jaar in opslag, maar in 2011 was hij nog te zien zijn in het Universiteitsmuseum van Groningen, van 11 februari tot 8 mei.

Plannen voor de toekomst

Op zoek naar nieuwe vormen voor behoud van het ICT erfgoed als onderdeel van het historisch proces in Nederland; een Erfgoedgemeenschap ICT geschiedenis

Naast de gesprekken met een aantal organisaties en instellingen, ontstond in het najaar het plan om SCEN om te vormen tot een erfgoedgemeenschap. Een netwerk van personen (en instellingen) die op een of andere manier een band hebben met de geschiedenis van ICT in Nederland zou de aandacht voor en de aantrekkelijkheid van dit aspect van de Nederlandse geschiedenis een verdere positieve impuls moeten geven. Het idee werd aangereikt door Max Popma van Cultuurwerk.

Belangrijk zijn de volgende aspecten:

- Actieve onderlinge communicatie van alle betrokkenen;
- Inhoudelijk het complete terrein van de geschiedenis van de ICT bestrijken, waarbij niet naar die Ene Waarheid wordt gezocht, maar meerdere interpretaties en meningen naast elkaar bestaan;
- Financiering: op den duur moet de erfgoedgemeenschap zichzelf financieel in standhouden.

Door deze wijziging in organisatie enerzijds en het inhoudelijk verleggen van het accent naar de ICT geschiedenis in brede zin anderzijds, verwacht SCEN dat de overlevingskansen van dit belangrijke erfgoed, als onderdeel van de historische ontwikkeling, groter is.

Van een traditioneel opgezette organisatie (stichtingsbestuur met platform) met een beperkte doelstelling, ontwikkelt SCEN zich officieel tot een Erfgoedgemeenschap met een brede doelstelling. Binnen de gemeenschap zal volop ruimte zijn voor communicatie over uiteenlopende thema's die door geïnteresseerden en professionals meer of minder uitputtend worden besproken. Levendige discussies leveren prikkelende en uiteenlopende resultaten op. Van tijd tot tijd zal dit niet alleen virtueel gebeuren, maar ook door bijeenkomsten waar men elkaar persoonlijk ontmoet.

Het NRHC krijgt in dit verband een nieuwe functie en bevat naast de eerder genoemde 'iconen' uit de pionierstijd van de computer, ook objecten die op een andere manier van belang worden gevonden binnen de erfgoedgemeenschap. De accenten kunnen, al naar gelang de visie van betrokkenen, veranderen.

Mooie bijkomstigheid is dat inhoudelijk begonnen moet worden aan een nieuwe fase in de ontwikkeling van de computer, namelijk de komst van de pc en de impact die deze heeft op de samenleving.

SCEN is van mening dat, ook als er een erfgoedgemeenschap komt, behoefte bestaat aan (virtuele) samenwerking met een gerenommeerde instelling binnen de Nederlandse cultuurwereld. Te denken valt bij voorbeeld aan het Nationaal Historisch Museum.

De uitwerking van dit plan wordt verzorgd door een werkgroep bestaande uit Gerard Alberts, Max Popma en Loes Peepkorn.

Tijdens het verslagjaar zijn verschillende opzetten gemaakt die moeten bijdragen aan het tot stand komen van de erfgoedgemeenschap ICT. In 2010 waren er plannen voor het organiseren van een symposium om stil te staan bij de bereikte resultaten, maar vooral om met toekomstige ontwikkeling bezig te zijn.

Als onderdeel van het programma was een presentatie gepland van het zogenaamde *Iconenboek* (werktitel). Dit boek zou dan verschijnen ter viering van de afsluiting van de eerste fase van het Nationaal Register Historische Computers over de periode 1948-1978. Felix Tan, student publieksgeschiedenis aan de UvA, nam in het kader van zijn praktijkperiode bij SCEN een reeks interviews af aan uiteenlopende betrokkenen bij het ICT-erfgoed. Deze interviews zouden gebruikt worden in het boek.

Dr. Gerard Alberts zorgde samen met Max Popma van Cultuurwerk voor de begeleiding van Felix, die zijn project in 2010 succesvol heeft afgerond. Vanuit de UvA was dr P. Knevel de verantwoordelijke begeleidende docent.

De financiering van het *Iconenboek* bleek echter niet gemakkelijk te regelen. De publicatie is daarom verschoven naar een latere datum. In afwachting daarvan zijn de door Felix Tan afgenomen interviews te vinden op de website van SCEN:

<http://www.computer-erfgoed.nl/PDF%27s/Stageverslag%20SCEN%20Felix%20Tan.pdf>.

Collectienieuws

Scryption Tilburg

Aan het eind van het verslagjaar 2010 bereikte SCEN het treurige nieuws over het Scryption in Tilburg. Na een periode van twijfel werd helaas duidelijk dat dit aantrekkelijke museum,

dat meer dan 20 jaar deel uitmaakte van het cultuuraanbod in Tilburg, zou worden gesloten. De collectie wordt in depot ondergebracht.

Stichting Computermuseum

De collectie van de Stichting Computermuseum is in 2010 opnieuw verhuisd. De samenwerking met het Bon-Ami-Spelcomputermuseum is voor alle betrokkenen naar tevredenheid geregeld

Communicatie

SCEN communiceert met het veld in de eerste plaats via de eerdergenoemde platform-bijeenkomsten. Voor de bredere communicatie is er de website van SCEN (<http://www.computer-erfgoed.nl>), een site die ook in 2010 onderhouden is door Max Popma van Cultuurwerk.

Tijdens het verslagjaar is de vertrouwde Nieuwsbrief van SCEN gewijzigd in 'SCEN berichten'. Deze worden, wanneer daar aanleiding toe is, via de website van SCEN onder de aandacht van platformleden en overige relaties van SCEN gebracht. Hetzelfde geldt voor de 'marktplaatsfunctie' waar computererfgoed dat wordt aangeboden, door verzamelaars bekend wordt gemaakt. Via een Platformbericht wordt na een korte aanhef direct doorverwezen naar de nieuwspagina op de SCEN-website (<http://www.computer-erfgoed.nl/nieuws.htm>). SCEN kreeg tijdens het verslagjaar publiciteit in de 'Automatiseringsgids', waar aandacht werd besteed aan het Nationaal Register Historische Computers naar aanleiding van het verschijnen van het rapport van SCEN in september.

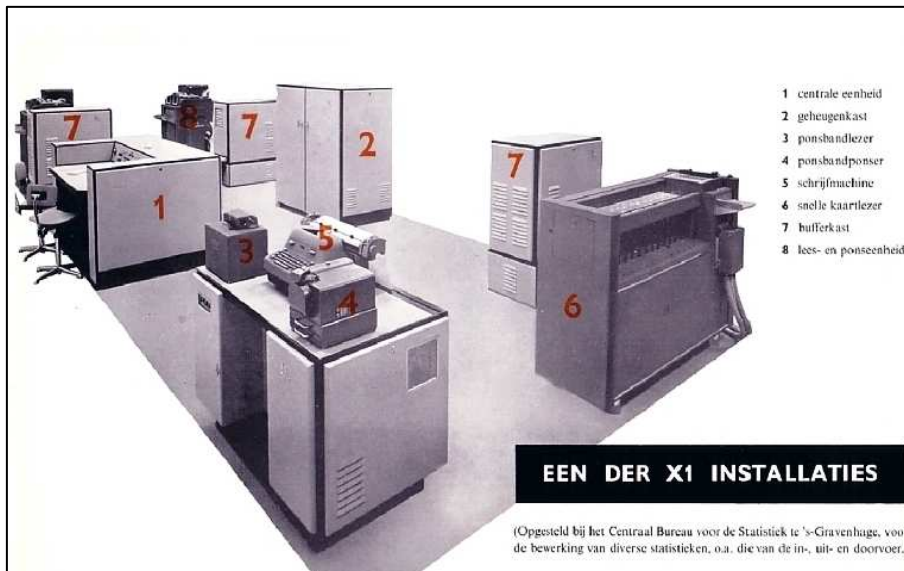
Financiën

Het boekjaar 2010 sloot met een negatief resultaat van € 952. Dit werd veroorzaakt door onze reis naar Londen, waar SCEN een aantal kosten voor haar rekening nam om tegemoet te komen aan de platformleden. Dit was een bewuste keuze, en de kosten (€ 1500) konden uit eigen vermogen worden gedekt. Dit vermogen is ontstaan uit de rente van de vooraf toegekende subsidie van OC&W. Net als vorig jaar zijn dit jaar de werkelijk nog te verwachten kosten als reserveringen opgenomen, en niet de saldi van de budgetten. In 2011 zal alles worden verantwoord naar de subsidiegevers toe. Eventuele overschotten op de verleende subsidies zullen dan niet aan het vermogen kunnen worden toegevoegd, maar worden terugbetaald aan de subsidiegevers.

In het Nationaal Register Historische computers zijn topstukken uit de periode 1948 - 1978 opgenomen.

Daartoe behoren onder andere de ZEBRA uit 1957 (ontwerp van prof. dr. vd Poel), ...

... de X1 van Electrologica ...

... en de PDP 11/45 van Digital.

BESTUUR, RAAD VAN ADVIES EN PLATFORM SCEN

Bestuur

Het bestuur vergaderde op 12 februari bij de TU Library in Delft, 16 april in Krommenie bij Max Popma, 30 juni in Rotterdam bij het Belasting & Douane Museum, 8 september bij de TU Library in Delft en 28 oktober bij het Scription in Tilburg. De vergadering van 17 december werd uitgesteld naar 2011 vanwege de slechte weersomstandigheden. Op 28 oktober werd de vergadering gecombineerd met de traditionele lunchvergadering met de Raad van Advies van SCEN en de najaarsbijeenkomst van het Platform van SCEN.

Aan de vergaderingen namen deel het dagelijks bestuur, te weten voorzitter-penningmeester Han Heijmans en secretaris Frans Fox, samen met adviseurs Loes Peeperkorn-van Donselaar en Max Popma (Cultuurwerk).

Samenstelling Bestuur

Eind 2010 werd helaas de vrees bewaarheid dat museum Scription zou ophouden te bestaan. In verband met het beëindigen van de jaarlijkse subsidie van de gemeente voor de exploitatie van dit museum, moest het de deuren begin 2011 sluiten.

Voor het bestuur van SCEN betekent dit een ernstig verlies. Het Scription, samen met de Stichting Moretgroep Collectie, nam begin jaren 90 van de vorige eeuw het initiatief om samenwerking te zoeken met het Belasting & Douane Museum. Samen ontplooiden de musea initiatieven om de snel groeiende collecties historische computers een plaats te geven binnen het cultuurlandschap in Nederland.

SCEN neemt node afscheid van Jolande Otten, de huidige directeur van het Scription. In 2011 zal worden bekeken in hoeverre de samenwerking voortgezet kan worden met de opvolger van het Scription: Nnulpunt.

Het bestuur boog zich gedurende het verslagjaar over de mogelijkheden die er zijn om datgene dat in de achterliggende jaren is verwezenlijkt, te borgen binnen een organisatie met een stabiel karakter. De grootste zorg is om datgene wat is bereikt, niet verloren te laten gaan. Daarnaast acht het bestuur het van het grootste belang dat de aandacht voor en werkzaamheden gewijd aan het ICT erfgoed en geschiedenis ook op de lange termijn doorgaan. Daarom is het bestuur in de laatste maanden van het jaar zich gaan verdiepen in de mogelijkheden SCEN om te vormen tot een Erfgoedgemeenschap.

Bestuursleden op 31 december 2010:

- Belasting & Douane Museum, vertegenwoordigd door de heer Frans Fox. Lid Dagelijks Bestuur;
- Erfgoedcollecties TU Delft, vertegenwoordigd door de heer Han Heijmans (voorzitter-penningmeester). Lid Dagelijks Bestuur;
- Scription, vertegenwoordigd door mevrouw Jolande Otten (tot 1 januari 2011);
- Bijzondere Collecties, UvA, vertegenwoordigd door mevrouw Sandra Marsfelder;
- Universiteitsmuseum Groningen (RUG), vertegenwoordigd door de heer Rolf ter Sluis.

Raad van Advies:

De Raad van Advies van SCEN bleef in 2010 ongewijzigd. Leden op 31 december 2010:

- Mevrouw Annemarie Vels Heijn, oud-directeur Nederlandse Museumvereniging;
- De heer Karel de Jong, namens de Stichting PAOi;
- De heer Aad Noordam, namens de Stichting PAOi;
- De heer Gerard Alberts, wetenschapshistoricus;

- De heer Willem van der Poel, emeritus hoogleraar TU Delft;
- De heer Peter Verzaal, (Ernst & Young);
- De heer Piet de Kam, oud-directeur Belastingdienst Automatiseringscentrum.

Ieder adviseerde het bestuur van SCEN vanuit zijn of haar eigen deskundigheid bij het ontwikkelen en uitvoeren van de verschillende projecten en plannen. Hun bereidheid om telkens opnieuw hun expertise ter beschikking te stellen is en blijft een grote bron van inspiratie voor het bestuur van SCEN. Hun kennis is onontbeerlijk voor het welslagen van de activiteiten van SCEN.

Aan verzoek van enkele leden van de Raad van Advies om wat uitgebreider stil te staan bij de toekomstplannen voor het ICT erfgoed en de ICT geschiedenis voldeed het bestuur graag. Brainstormbijeenkomsten vinden plaats in 2011.

Contactadres

Stichting Computer Erfgoed Nederland
 p/a Technische Universiteit Delft
 TU Library Delft
 Prometheusplein 1
 Postbus 5
 2628 ZC/2600 AA Delft
 Inschrijving Kamer van Koophandel 34201414
 Rekening ABN AMRO 40.87.18.439

Platform SCEN

De leden van het Platform namen deel aan de excursie naar Engeland in het voorjaar van 2010. De najaarsbijeenkomst die SCEN bij het Scryption in Tilburg organiseerde werd goed bezocht.

De locaties waar de bijeenkomsten plaatsvinden zijn mede afhankelijk van de medewerking die platformleden en relaties van SCEN bieden. Het bestuur waardeert dat zeer. Bijzonder in 2010 was dat de gastvrijheid zelfs over de landsgrens reikte, in Engeland.

De excursie naar het Science Museum in Londen, inclusief het Small Objects Depot en aan het National Museum of Computing in Bletchley Park vormde een hoogtepunt in het verslagjaar. Dat gold voor alle betrokkenen bij SCEN die deelnamen aan de reis.

De volgende collectiehouders, particulieren, bedrijven en musea, waren op 31 december 2010 lid van het Platform van SCEN:

- Scryption Tilburg
- Erfgoedcollecties TU Delft
- Universiteitsmuseum Groningen
- Bijzondere Collecties UvA, Amsterdam
- Belasting & Douane Museum, Rotterdam
- Museum voor Communicatie, Den Haag
- Museon, Den Haag
- TNO Museum Waalsdorp, Den Haag
- Philips Museum, Eindhoven
- ABN AMRO Historisch Archief, Amsterdam
- CBS Bedrijfsmuseum, Voorburg
- Bedrijfshistorisch Archief ING, Amsterdam

- Getronics Nederland, collectie Wang/Olivetti, Amsterdam
- Studieverzameling ITS, TU Delft
- Stichting Electrologica
- Computermuseum, Groningen
- Stichting Computermuseum, Epe
- Tehuis voor Bejaarde Computers, Winssen
- Collectie H.Z. Peek
- Collectie H. Stegeman
- Collectie R. Baltissen
- Collectie S. Mansier
- Bonami Spelcomputermuseum, Epe
- Retro Computer en Games Museum

De bijeenkomsten vinden tweemaal per jaar plaats, telkens op een andere locatie. Het bestuur streeft er naar de leden onderling met elkaar in contact te brengen. Kennis en ervaring worden uitgewisseld en deskundigheid bevorderd. Het gaat dan niet alleen om de samenstelling en betekenis van de collecties, maar ook om beheer en behoud volgens professionele normen. Door voor deze bijeenkomsten ook vertegenwoordigers van uiteenlopende instellingen en organisaties uit de wereld van het erfgoed uit te nodigen, dragen ze tegelijkertijd bij aan het verstevigen van het draagvlak voor het ICT-erfgoed in Nederland.

Aanwezig bij deze bijeenkomsten zijn ook (leden van) het bestuur en van de Raad van Advies van SCEN.

Delft,
Augustus 2011
Bestuur SCEN